

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló“ a vobis institudam ad cat'olicarum partium proposita promovenda, id equidem probamus libenter (Az általatok katolikusok törekvéseinek előmozdítására „Fejérmegyei Napló“ cím alatt létesített új lapot mi örömmel helyeseljük XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófhhoz, 1895. március 6-án.)

Előfizetési árak:
1 évre 12 kor., 1/2 évre 6 kor., 1/4 évre 3 kor.
Egyes szám ára 10 fill.

Felélés szerkesztő:
BILKEI FERENC.

Megjelenik: kedden, csütörtökön és szombaton este.
Szerkesztőség és kiadó-hivatal: **Szent-István-tér 1.**
Egyes számok kaphatók: a dohánytözsékben.

Felhívás a kath. nagygyűlésre.

A magyar katolikusok őszi hadgyakorlati kezdődnek. Esméink harcában szükségünk van erőink ismeretére, az önbizalomnak, a lelkesedésnek, a munkálkodás vágyának felébresztésére. Mint oldott kéve ugy hullunk szerteszét, ha nem értjük meg egymást a jelen s jövőendő támadásai ellen. Ellenségeink száma nőtön nő, napról-napra szaporodik, a hitelenség az egyház élete fájára teszi fejszét. Az ezeréves Magyarország, a mely a kereszténység által lett azzá, a mi, a társadalom felforgatóinak, egy új, szabad és gonosz szellem forgataga előtt áll, a mely izekre tépni készül. Ha e támadással szemben sem értjük meg egymást, akkor sorsunk a szerencsétlen nemzetek sorsa lesz. Franciaországé, a mely ma a csöcselék uralma alatt nyög s a mint a napokban említette egy előkelő lap: ott csak az lesz a boldog, a kinek sem anyagi sem szellemi tőkéje nincs, a többi rabszolgája az szelenség uralmának.

Ma még meg van az erőnk. Igaz, hogy nagyrészt tevékenység nélküli, elernyedt erő, sokszor álló víz. Ezt kell energiára, tevékenységre serkenteni. S erre való a katolikusok nagygyűlése.

Az idei nagygyűlés — talán büszkén említhetjük — nagyobb, hatalmasabb lesz az eddigiekénél, valamennyinél. A program, a mint alább látható oly anyagot ölel fel, a mely a jövő munkájának és fejlődésének képezi biztos alapját. Oly nevek szerepelnek, a kiket nemzetünk katolikusága örömmel és büszkén vallhat és vall vezéreinek.

Fel tehát a katolikus nagygyűlésre. A ki teheti menjen el a forráshoz, abból új erőt meríteni, lelkesedést szerezni, hogy a jövő a miénk lehessen.

A VI. katolikus nagygyűlés programja.

A részletekben történhető kevés változástól eltekintve, a VI-ik katolikus nagygyűlés végleges programja a következő:

A nagygyűlés ideje szeptember 23., 24., 25. és 26-ika. Az összes ülések a fővárosi vigadóban lesznek.

Vasárnap, 23-án. Délután 4 órakor indul el eucharisztikus körmenet a belvárosi templomból. A körmenet után a belvárosi templomban áldás után szentbeszéd, melyet *Prohászka Ottokár* székesfehérvári püspök tart. Hét órakor a Keresztény Szociális Szövetség tartja nyilvános gyűlését a Vigadó nagytermében; szónokok: dr. *Giesswein Sándor*, *Szalánczy Andor* és *Ernszt Sándor*.

Este fél 8 órakor a Katolikus Ifjak Köre tartja folytatólagosan helyiségavatási ünnepélyét. A gazdag műsorú estély fénypontja dr. *Prohászka Ottokár* püspök beszéde lesz.

Hétfőn, 24-én. Dél előtt 9 órakor lesz ünnepe es szentmise *Veni Sancte*-val a belvárosi templomban. A szentmise d *Városvy Gyula* kalocsai érsek végzi. 10 órakor megnyitó diszgyűlés. A megnyitó beszédet gróf *Zichy János* orsz. képvis., a katolikus nagygyűlés elnöke mondja. Utána megalakul a 3 szakosztály: a közművelődési, a hitbuzgalmi és charitatív és a szociális.

11 órakor. Eucharisztikus diszgyűlés. Elnök dr. *Városvy Gyula* érsek. Szónokok: *P. Tomcsányi Lajos S. J.*, *Glatfelder Gyula*, *Mócsy István*, *Balázs Lajos* püspök.

Délután 3—5 óráig az északi és a déli kisebb teremben, valamint a díszteremben és az ebédlőben a három szakosztály ülése és az Iskola-testvéreket Segélyező Egyesületek rendes közgyűlése és az eucharisztikus papok értekezlete.

5 órakor nyilvános ülés.

1. A katolikus hitélet. *Molnár János* orsz. képviselő.

2. Legsürgősebb teendőink. Gróf *Zichy Nándor*.

3. . . .

8 órakor este a 120 tagból álló Ganzdalárda, valamint több művész közreműködésével,

A FEJÉRMEGYEI NAPLÓ TÁRCAJA.

Egy szerelmeslevél.

Csodálatosak az emberi érzelmek, mint állyan csodálatos alkotása az Istennek az ember. Sohasem tudhatom ma, hogy mit teszek holnap, sohasem esküdhetek ma a zölde, mit nem bizonyos, hogy holnap nem-e a reciprok-színre, a pirosra teszem a lelkem üdvösséget. Ez a varietas, amely a latin viveurök színtit delectal.

Már pedig ha a varietas meg van valamiben, ugy első sorban az író-, művész-, cigány- és más hasonló extraordinárius teremtesek életében van meg. Eklatáns példa erre egy írónak az esete, akinek mellesleg meg van az a pechje is, hogy urnak született. Ez a hibája vörös tonalként húzódott végig eddigi életén és talán fog húzódni mindvégig.

Leleplezem az illető urat, még pedig galád indiskrecióval. Egy fiatal, bájos es most már nagynevű művésznőhöz intézett levele van a kezem között. Titokban tartogattam eddig a dolgot, de mivel most már az író boldog családapa (egy ugynevezett spiszbürger familiába házasodott bele), a bájos művésznő pedig boldog felesége egy aranyláncos kövér urnak — így hát közreadhatom az érdekes levelet. Szól pedig szóról-szóra a következőképpen:

Édes Ilonka!

Szeretem. De hogy ki vagyok, nem fogja megtudni soha. Nem beszéltem magával s ha beszélni fogok is egykoron, nem fogja megtudni, hogy én vagyok az, aki ezt a levelet magának írta. De azért ne gyötörjék miatta. A komoly

életihivatas szempontjából semmit sem veszít, ha még most nem ismer. Mert a szerelem, melynek tartalmát nem támogatja a helyes életfilozofia, csak keserűséget es banatot okoz később az emberi életben. Bővebben is ki fogom magamat magyarázni. Első sorban arra akarok csak kiterjeszkedni, hogy mert nem ismerem — pedig ismerhetnem — s mert nem akarom megismerni magat, édes Ilonka.

A történet rövid. Szegény legény vagyok. A családtám visszanyulik ugyan a vargatók és rablólovagok korába, de en beillenek templom egerének. Annyim van csak, amennyit a pennám-mal megkeresek. Az pedig kevés az üdvösséghez. Ebből a sivar helyzetből levontam a konzekvenciát s eddig szigoruan ragaszkodtam is hozzá. A politikai pályán nüködök mint zsurnaliszta. Ez megmagyaráz mindent.

Szívem és agyvelőm konfliktusba keveredett egymással s ebből a kínos, nehéz harcból — meg gyerekember voltam — már is az ész került ki győztesen. Megérlelődött bennem az ember legszomorubb elhatározása — a lemondás. Lemondtam mindenről, ami széppé, nemessé, kellemessé, meleggé, boldoggá teszi az ember életét; lemondtam a komoly celzatu szerelem jogosultságáról, lemondtam a családi életéről, lemondtam hivatalról, mindenről, hogy eszméim szabadságot semmi se korlátozza, hogy ideáljaimat megvalósítsam. Nehezen, keserű verejtekezés közt megy a munka — de megy. Az anyagi ellensúly mint egy óriás kolonc rangat mindig vissza, de ez csak edzi izmaimat, vertez a jövőre.

Szegény leányt nem vehetek feleségül, mert lelkismeretem tiltakozik ellene; gazdagot még kevésbbe, mert nem engedí lérfiúi méltóságom.

Azt, hogy másnak a pénzén jussak el ma

oda, ahova tíz-tizenöt év mulva a magam erejéből is eljutok, nem tartom összeférhetőnek karakterommal. S aztán ki biztosít engem arról, hogy ne hozoményvadásznak tartsanak? Vagy afelel, hogy az asszony nem formál-e magának jussot az uralkodáshoz pénze révén? Lehet-e ily körülmények között boldogan élni?

Ime, itt a tragikum. Le kell mondanom az egyéni boldogságról, hogy ha nem sokat is, de mégis valamit használjon az ember a köznek.

Ily körülmények között, ilyen principiumokkal eltelve látam meg először a szinpodont. Az első pillanatban azt hittem, hogy mindent, amit eddig épített az agyvelőm, egyszerre rombadöntötte a szív. De nem ugy történt. A fulánk a szivemben maradt, gyötör, kínoz, éjjel-nappal keserít, de nem tud győzedelmeskedni. Bizonyosárrá ez a levél. Ha akaratom megtört volna, ha a szerelem diadalmaszkodik rajtam, akkor kerestem volna az alkalmat, hogy megismerkedhessek magával édes Ilonkám. De akaratom győzött. Nem, nem és ezerszer nem. Mert mi célja lenne annak? A lepke, ha neki megy a világosság, elpörköli szárnyát a forró úvegen s irtéghal. Ha esze van a lepkének, akkor kerüli a lámpavilágot. En jobban ismerem magamat, mint a lepke. Annyi erőt érzek magamban, hogy el tudom kerülni azt, akir életennél is jobban szeretek, de annyi akaraterőt már nem érzek magamban, hogy azzal a szeretett lényvel való érintkezésben meg tudjam őrizni mindig az ész uralmát a sziv felett, mit tehetek tehát mást, mint hogy kerülöm a talákozást.

Mert mi célja volna annak, ha én bolond szivemmel megismerném magat, édes Ilonkám? Szeretem, tehát szerelmeknek céljának kell lenni. De mi céljának? Vajjon megvalósítható-e ez a

Mai lapunk 6 oldal.

00000513

hangverseny a Vigadóban. Rendező: Dombay Arthur.

Kedd, 25-én. Délelőtt 9 óraker szentmise a szentferencendi atyák templomában, tartja Kohl Medárd püspök.

10 óraker a keresztény fogyasztási szövetkezetek kongresszusa:

1. *Elnöki megnyitó.* Tartja gróf Zichy Aladár, ő Felsőegye személye körüli miniszter.

2. *A készpénzfizetés megvalósítása a fogyasztási szövetkezetekben, a hitelszövetkezetek létesítése.* által. Dr. Zlinszky János.

3. *A Fogyasztási Szövetkezet a magyar mezőgazdának kereskedelmi iskolája.* Szentiványi Károly.

4. *A magyar mezőgazda termelésének fokozása a műtrágya és erőtakarmány felhasználása által.* Dr. Molnár István.

A szakosztályok folytatólagos tanácskozása. Délután fél 3 óraker a katolikus írók és hírlapírók országos Pázmány-egyesületének gyűlése. Elnök: dr. Prohászka Ottokár. Szónokok: Kiss János, dr. Csiklay Lajos, dr. Sziklay János, Turó Béla, Auer István, Krüger Aladár.

A szakosztályok folytatólagos tanácskozása. Hittanórok és hitoktatók értekezlete dr. Pokorny Emánuel elnöke alatt.

5 óraker II. nyilvános ülés.

1. *A vagyonszerzés.* Dr. Nagy Emil,

2. *A tekintély és a kosszabadság.* Dr. Mike Lajos.

3. *Uri és női divatmórák.* Dr. Prohászka Ottokár.

8 óraker este a Budai Katolikus Kör művészetiét rendez a nagygyűlés résztvevőinek tiszteletére.

Szárda, 26. Délelőtt fél 9 óraker hálaadó szent-mise a lipótvárosi Szent István-templomban, mondja gróf Csáky Károly váci püspök.

Fél 10 óraker zárt ülés az északi kis teremben, amelyen döntés, történelmi a határozati javaslatok fölött.

10 óraker III. nyilvános záróülés.

1. *A társadalom feladata a szociális bajokkal szemben.* Gróf Mailáth József.

cél az én szememben? Nem, nem és ezerszer nem! Ha tehát szívemet követném, örvénybe kerülnek s ki tudja nem rántanám-e magammal azt is, akit szeretek? Akkor rombadölné minden. Pedig építettem már valamit.

Igy állok hát egyedül, mint az útszéli kőrő. Senki sem vigyáz rám, senki sem köszönt jó reggelt, senki sem kérdi, ha beteg vagyok: hol fáj, mi fáj s ha elköltözöm ebből az árnyéklágból, senki sem fog ráborulni a koporsómra. Ez az agglegényélet. Majd ha mint boldog hitvéstársa valakivel elkalandoz gondolataival a multba, jusson eszébe egy ilyen agglegény. Megérdemel néha az is egy sóhajtat.

Ime, jó llonkám, feltártam szívemet úgy, ahogy van.

Es most engedje meg, hogy két dolgot elmondjak ebben a szokatlan és furcsa szerelmi vallomásban.

Eddigi szokásom ellenére sokat és bolondnál-bolondabbakat álmodtam. Csak kettőt említek a sok közül.

... A francia hadsereg a Marsmezőn kiálította a királyságot. Én a hadseregben tiszt voltam s a nagy öröme kirándultunk a boulognei erdőbe. Multattunk, elmámorosodtunk s én elkalandoztam egyedül az erdő végén. Kristályvízű, zöldpázsitos partu kis tó terült el az erdőszélen, tele vizilillommal és tündérrózsával. A rózsák között uszált egy tündér. Viktória Regiákból font koszoru volt a fején s menekülni igyekezett előlem. Midőn a nagy, zöld levelek közt eltűnt, kétségbesetlen kiáltottam felje:

— Clairette, Clairette!

A tündér visszafelét:

2. *A gazda és a cseléd viszonya.* Gróf Zichy Aladár.

3. *Krisztus a világ központja: Radnay Farkas beszercébányai püspök.*

1 óraker bucsulakoma.

Délután tanulmányi kirándulás Gödöllőre és a M. Á. V. gégyvárába.

Utazási kedvezmény: A M. Allami és Kassa—Oderbergi vonalon féláru II. osztályu jeggyel III-on, egész áru III. o. jeggyel II-on és egész áru II. o. j.-el I. osztályon lehet utazni. — A Déli Vasuton egész áru II. osztályu jeggyel III-on és I. osztályu jeggyel II-on lehet utazni oda és vissza. Olcsó szállásról gondoskodva les.

Katolikus Testvéreink!

Hozzátok száll hívó szózatunk. Jertek vallomást tenni Krisztus mellett, mert emlékeztetek meg arról, hogy aki Őt megtagadja az emberek előtt, azt Ő is megtagadja mennyei Atyja előtt. Tegyük a nagygyűlést valóban nagygyű. Ne sajnáljunk sem költséget, sem időt, mert amik van, azzal mind lstennek tartozunk. Siessünk táborba, hogy az ellenség készületlenül ne találjon.

Viszontlátásra a VI. katolikus nagygyűlésen!

Budapest, 1906. szeptember 1.

A Katolikus Szövetség.

Apponyi beszéde.

Az a mesés ünnepe, amelyet Jászberény városa rendezett Apponyi Albert tiszteletére, sokáig lesz emlékezetes a politikai történetében. Emlékezetes lesz nemcsak azért, mert gróf Apponyi Albert a magyar közélet legjelentősebb és legnagyobb egyéniségeinek egyike volt az ünnep központja; emlékezetes lesz nemcsak azért, mert a jubileumban részt vett az egész ország szeretete és lelkesedése, de jelentős lesz az ünnep ama nagy-

— Igen, Clairette vagyok! — s alábukott a víz alá.

Éz a Clairette — mondanom sem kell — llonka volt.

Esteféle egy csendes parkban sétáltam. A park közepén álló kastély ablakai ki voltak világítva s odabent mulattak. Legalább úgy látszott, hogy mulatnak. Pedig nem igen lehetett igaz. Hirtelen felpattant az egyik szárnyas ajtó s tévoa tekintettel, könnyes szemmel ugrott ki rajta — llonka. Egy pillanatra szénézett s aztán azon bál öltözetben hirtelen elhatározással futni kezdett a park begyepesedett útján. Bennem nagyot dobbant a szív s utána iramodtam. Szaladt, szaladt llonka az út végén levő hideg, feketevízű, mély tónak. En mint az örül rohantam utána s az utolsó pillanatban, midőn már szakadt alatta az alamosott part, karjaimba zártam. Erőlködött, szabadkozott, de erős karjaim mint a vaspántok tartották gyenge testét.

— llonka, csak egyszer nézzen rám! — könyörögtem neki.

De ő nem nézett rám.

— Megcsaltak, megcsaltak! Megyek... Aztán nagyot sóhajtott s elájult karjaim között.

Lefektettem a zöld gyepre s szaladtam a tó partjához, hogy kalapomba vizet merítsek. Locsogaltam homlokát, halántékát, ütőerét, — mind nem használt. Felhasítottam szive alatt menyasszonyi ruháját s vizes zsebkendőmmel borogattam, — mégsem ébredt.

S ekkor elfogott a szenvedély, a kimondhatatlan szerelem. Ölembre vettem szép szőke fejét, lehajoltam hozzá s megcsókoltam az ajkát.

Es llonka a forró csókra felnyitotta két

aranyu, országra szóló beszéd miatt, melyet Apponyi Albert ottan elmondott.

Szeretnök, ha ezt a beszédet a nemzet apraja-nagya megismerné, hogy okuljon és tanuljon belőle. Szeretnök, ha az ország minden hű polgára e beszédből ismerné meg a politikai helyzetet, a kormányzó pártok szándékait, a kormány törekvéseit. Szeretnök, ha oly sok ferdítés, rosszindulatu elmagyarázás után ennek az izig-vérig becsületes beszédnek alapján szabná meg minden magyar ember a maga pártállását

Mert bizonyosak vagyunk abban, hogy aki olvassa azt a lánglelkű szónoklatot, nem fog felülni semmiféle haladóparti mesének. Nem fog felülni annak a hazugságnak, mintha ez a kormány lemondott volna a nemzeti törekvésekről, nem fog felülni annak a gonosz hiresztelésnek, hogy a függetlenségi párt szögreakasztotta elveit, nem fog hitelt adni annak a céltartó vádznak, hogy a mostani kormány a demokratikus törekvések ellen hagyná magát felhasználni.

Hogy a kormány nem mond le a nemzeti törekvésekről, bebizonyította Apponyi azzal, hogy utalt a kormány munkálkodására, amelylyel király és nemzet között a függő katonai kérdésekbe kompromisszumot készít elő, olyan megegyezést amely egyrészt erősíti a hadsereget, másrészt azonban megnyugtítja majd a nemzetet, szó sincs arról tehát, hogy a kormány ölhetett kézzel nézné a nemzeti kérdések elintézetlenségét, sőt ellenkezőleg, csak persze nem úti dobra hol tart, mit követel és mennyire haladt már a nagy munkában. És ez helyes is, mert dobbal nem lehet verebet fogni. Éppen a legutolsó vasárnap megmutatta, hogy ez jó taktika. Csak okossággal, tapintattal volt ugyanis elérhető az a nagy, soha nem remélt eredmény, hogy a közös hadsereg és a honvédség

szemét, nyakam köré fonta két karját és visszavolta a csókot. Soha ily boldog még életemben nem voltam.

De hát csak álom volt. S ki tudja, vissza fog-e térni valaha ez álom is?

Édes llonkám! Ime ezek azok, amiket el akartam mondani. Hogy jobb lenne ily helyzetben inkább nekimenni a falnak, — azt veszem. Mert kétségtelenül kellemesebb, ha haza megyek ősi pátriámra szolgabírónak s lesz szép fiatal feleségem, mint így kinlódni ebben a kutya nagy városban. De hát akkor hol az ambíció, hol a köztűgy, hol a cél? Mégis csak megmaradok, — ha nincs is igazam — az öreg Pittnél. Ezt a becsületes angol államférfiut ugyanis meginterpellálták egyszer affelől, hogy miként lehetséges az, hogy őt csak negyven esztendő korában kezdték ismerni az emberek, holott a fia már huszonkét esztendő korában miniszter volt. Erre az öreg angol hidegvérrel, de azt hiszem, mégis nehéz sóhajtas mellett mondta:

— Mert én csak negyven esztendő koromban jutottam az életfeltételek és viszonyok ama stádiumába, amelyben fiam már született.

En hát küzdök, ha nem is akarok Pitt lenni. De szolgabírónak nem megyek. És ha mennék is, magammal vinném llonkát, mi lenne akkor a művészetével? Egy csendes vidéki, mondjuk műcsai környezetet, mivel pótolná a kegyelmes és briliáns gyűrűs kezek tapsait. Nem lehet — semmikép sem lehet.

De azért mégis találkoztunk egykoron. En bácsi leszek, llonka pedig boldog nagymama. Akkor már el fogom mondhatni, hogy én vagyok én, csak egy esetben nem. Ha a cél előtt el-

tisztikara megjelenhetett és a jövőben is meg fog jelenhetni negyvennyolcas honvéd ünnepeken.

Ami pedig a függetlenségi pártot illeti, Apponyi beszéde után kétségtelen, hogy elfeladással, leszereléssel, vagy ahhoz hasonló dolgokkal nem lehet vádolni. Senki a függetlenségi párttól becsléssel ellentétben nem követelt, de hiába is követelt volna, mert árulásra a függetlenségi párt nem kapható. Kapható volt a függetlenségi párt, mint hazafias párt igenis arra, hogy az alkotmányos rend helyreállításával a legnagyobb hazafias cél, minden pártprogram fölé álló cél, biztosítsák, de azt is csak elvei szigorú fenntartásával s úgy, hogy mihelyt vége lesz az átmeneti időnek, mihelyt belesz fejezve az alkotmány helyreállításának és megerősítésének munkája, mihelyt meg lesz az általános választói jog s megint elkövetkezze a pártprogramok megvalósításának ideje: a függetlenségi párt teljesen szabadon fog harcolhatni programjának megvalósításáért.

Végezetül szólott Apponyi a demokratikus feladatokról és kimutatta, hogy a kormányának eszéágában sincs visszafelteszteni az országot, sőt éjet-napot egyéte azon van, hogy a haladás útján előbbre vigye a nemzetet. A kormány komolyan hozzáfog a kis emberek védelméhez. biztosítja, jobban megerősíti a közszabadságokat, új keresetforrásokat nyit, demokratikus alapon megcsinálja az adóreformot, — de minnek folytassuk? Már az említett reformok is azt bizonyítják, mennyire neveléses a jelenlegi kormányt antidemokráciával vádolni. De különösen neveléses a vád, ha figyelembe vesszük, hogy olyan férfiak ellen irányul, akik a nép javáért folytatott harcokban öszültek meg.

Mindent egybe véve: Apponyi teljesen tönkresilányította azokat az alacsony, hitvány ráfogásokat, amelyeket az új rend ellenségei terjesztenek. A nemzet nyugodt lélekkel tovább is bizhatik a kormányban, amelynek tagjai mindig hű sáfárai voltak a nemzeti eszmének s a demokratikus törekvéseknek s mindenkor hű sáfárai is maradnak.

buktam, ha arra, a mire vállalkoztam, gyengének bizonyultam. Akkor sohasem fogja megtudni, ki vagyok.

Isten áldja meg édes, egyetlen Ilonkám! Legyen boldog, — örködjék felette mindig őrző angyala s ne hagyja el soha, amit keblén visel — a keresztet.

A viszontlátásra.

Eddig tart a levél. Aláírva nincs, de a szerelmes író elkövette mégis azt a hibát, hogy a neve helyett odaütötte a levél alá címeres pecsétgyűrűjének a lenyomatát. Ez könnyen nyomra vezethetne s ismerve a ferencvárosi polgári erényeket, nem végződne kellemes eredménnyel a boldog családapára nézve. Megnyugtatom azonban az illetőt. Ábránduljon ki a művésznőből, ha még úgy lángol is a szíve, mint amikor a levelet megírta. Tudniillik én a kérdéses levelet egy saját kofánál fedeztem fel. Ami azt bizonyítja, hogy nem ő volt az egyetlen szerelmes s hogy Ilonka művésznő ő nagyságának is volt beleszólása ebbe a bonyolult és kétségbeesett szívbeli ügybe.

Melyhez hasonlókat nem kívánok sem másnak, sem magamnak.

Petronius.

A székesfehérvári iparkiallítás.

Fehérvári szokás, hogy minden kezdeményezésnek a legelső kritikája a lelkicsinylés. Mi tagadás benne, ugy volt ez az iparkiallítással is. *Rauscher Béla* dv. főfelügyelő megpendítette az eszmét s nagyon kevesen voltak, akik hitték, hogy csak akarni kell és lehet eredményt felmutatni.

A kiskitűkre már eddig rációfolt a valóság. A kiállítás szervező bizottsága rövid idő alatt derekas munkát végzett s azt hisszük, hogy a két hét múlva megnyíló kiállítás hathatósan szolgálja a célt: bemutatja Fejérvármegye és Székesfehérvár város kézműipari s a helyi kereskedelem által közvetített gyáripari termékeit.

A szervező bizottságnak f. hó 14-én tartott ülésén arról győződünk meg *Kirisits Bódog* titkár terjedelmes jelentéséből, hogy a tulajdonképeni előmunkálatok befejezést nyertek. A lajstromozott bejelentések meghaladják a kétszázat a kézműipari és gyáripari termékek gazdag változatával mintegy 100.000 korona értékben, melyek könnyelmes elhelyezést nyernek a Kossuth-utcai új pénzügyipalota földszinti és emeleti helyiségeiben. A csoportonkénti beosztás már elkészült s *Havranek Antal* szervező bizottsági elnök ügybuzgó szorgalma s ismert józisége nyújt garanciát arra, hogy ipari termékeink színes sokféleségében műizléssel megalkotott egységes kép gyönyörködtesse a szemlélőt. Felette fontos a beosztás farszto munkájával, hogy a kiállítók szeptember hó 20—28-ig pontosan beszállítsák tárgyaikat.

Midőn a kiállítás e fontos része a teljes kialakulás felé gyors léptekkel közeledik, egyidejűleg a szervező bizottság gondoskodott megfelelő táboroktól is. Az elnökség a mult hét folyamán kereste fel dr. *Prohászka Ottokár* megyéspüspököt, hogy a közóhaj igaz szavát tolmácsolja s közéletünk fáradszón munkáját a védnöki tisztségre felkérje. A főpásztor örömmel vette a kérelmet s az ügy szolgálatában értékes támogatását is megígérte. Ugyanekkor nyert elintéztést a kiállítással kapcsolatos ünnepély kérdése is. A nagy-szabású színházi ünnepély gazdag programjának fénypontja ugyanis megyéspüspök ur Ó Méltóságának szabad előadása lesz, ami iránt már most oly nagy az érdeklődés, hogy a színház ez alkalommal nagyon is szűknek bizonyul. Az ünnepélyt egy helybeli, avatott pennájú, jeles poétánk prológja nyitja meg, utána a *dv. dalárda*, a *belvárosi Kath. Kőr férfikara* s a *Polgári dalkör*, mint egyesített énekkar a Hymnust éneklik. A püspöki szabad előadás követi ezt, majd a honvédeknek növeli az ünnep fényét néhány zenedarabbal.

Az ünnepély rövid ismertetésével kissé eltértünk a tárgytól, a tábortól kar szervezésétől. Dr. *Prohászka Ottokár* megyéspüspök mellett a védnöki tisztségre sikerült megnyerni *Zichy Jenő* gróf orsz. képviselőt, akit éppen Székesfehérvárról 27 évvel ezelőt tisztelet meg a közvélemény szava az „*ipargróf*” címmel. A szervező bizottság írásbeli értesítésére sietve jött körünkbe s f. hó 12-én az ipartestület, mint kiállítási iroda helyiségében fogadta az elnökség. *Széchenyi Viktor* gróf elnök lelkes szavaira örömmel vállalta a védnöki tisztséget s hathatós támogatását ígérte minden irányban.

Az elnöki tisztség gondjai *Széchenyi Viktor* gróf vállaira nehezdednek. Örömmel regisztráljuk, hogy agilis, lelkes elnök. Cselekvésre kész bármikor. A vasuti szállítási díjkezdvezmény kieszközlésében s az üvegszekrények beszerzése körül ő járt el Budapesten s mert közbenjárása mindig sikeres, remélhetjük az államsegély kieszközölését

is, amiben *Zichy Jenő* gróf is megígérte tőle tehető támogatását. A két alelnöki állásra *Havranek József* polgármestert és *Szűcs Jenő* alispánt nyerte meg a bizottság, akik széleskörű ismereteiket s gazdag tapasztalataikat bizonyára bőven fogják gyümölcösöztetni a saját hatáskörükben. A titkári teendőket *Kirisits Bódog* ípt. jegyző végzi a bizottság nagy megaláztatására.

Felhívás a közönséghez!

A „Fejérvármegyei és székesfehérvári iparkiallítás”-ra midőn ez uton meghívjuk Fejérvármegye és Székesfehérvár sz. kir. város közönségét, nem indokolatlan ama reményünk, hogy a célt, melyet a kiállítás rendezésével magunk elé tűztünk, e vármegye és őskirályi város hazafias közönsége érdeklődő látogatásával hathatósan szolgálni igyekszik.

Kétségtelen dolog, hogy népünk eddig elfogult közönnnyel fogadta honi iparunkat s annak készítményeit. Ezt, a szinte bűnös közönyt igyekszünk megtörni a székesfehérvári iparkiallítással is, hogy megismeretvén a közönséggel, keresetté is tegyünk Fejérvármegye és Székesfehérvár város ipari, továbbá a helyi kereskedelem által közvetített fontosabb hazai gyáripari termékeket, amelyek ma már honi iparunk helyes fejlődésében legnagyobb részt bármely külföldi ipari termékkel kiállják a versenyt. Az ipari fejlődésünket bénító százados közönyt kell tehát eloszlatni, hogy a hazai iparcikkek belfogyasztásának nagyobb foku és a dolog természetének megfelelő emelkedését elősegítsük.

Keresni, szeretni kell mindent, ami magyar kéz munkája! A kisembernek garasait, a gazdagok millióit itt e hazában kell értékesíteni, hogy saját keze munkájával mindennapi megélhetését biztossítsa a munkás életszükségleti, kényelmi igényeit kielégíthesse szegény és gazdag egyaránt.

A tulipán gyjében országszerte nőttön-nőtt lelkesedés ne legyen szalmaláng, hanem egy korszakalkotó, hatalmas elhatározás, hogy a magyar ipar fejlesztésével, támogatásával gazdagga, nagygyá tesszük ezt az ősök vérvél megszenített ezeréves hazát s függetlenítjük minden idegen befolyástól.

Bizva-bizunk tehát Fejérvármegye és Székesfehérvár sz. kir. város minden szép és nemesért lelkesedő hazafias közönségében, hogy a „Tulipánkert szövetség” nagybecsű támogatásával rendezett iparkiallítást nemesak tömeges látogatásával teszi sikeressé, hanem megismervén a hazai és helyi ipartermékeket, a külföldi áruk mellözésével annak teret is biztosít, állandó piacot terem.

E helyütt jelezük, hogy a kiállítás ünnepélyes megnyitása 1906. évi szeptember hó 30. (vasárnap) d. e. 9 órakor lesz. Ugyanezen napon d. u. 6 órakor a városi színházban a honvéd zenekar s az egyesített három székesfehérvári énekkar közreműködésével ünnepélyt rendez a szervező bizottság, melynek kimagasló fénypontját méltóságos és főtisztelendő dr. *Prohászka Ottokár*, Fejéregyházmegye nagynevű, tudós püspöke szolgáltatja szabad-előadásával. A nemesen gondolkodó Főpásztorunk ezen nagybecsű, odaadó munkásságában az ünnepély külső fényét és díszét legmél-

többan a nagyközönség nyujthatja impozáns megjelenésével.

A nagyközönség szíves érdeklődését kéri: Székesfehérvár, 1906. évi szeptember hó.

A kiállítás szervező bizottsága:

Havranek Antal Karl István Rauscher Béla
elnök. elnök. elnök.
Kirisits Bódog
titkár.

UJDONSÁGOK.

— **Egy új iskola megáldása.** Lélekemelő ünnepe volt Kisasszony napján Úrhida rk. hitközségnek. Ugyanis Horváth Imre sárpentelei plebánus e napon avatta fel a község újonnan épült második tantermét. Az ünnepség fényét nagyban emelte gróf Széchenyi Viktor főispánnak és nejének jelenléte. Előzőleg st. mise volt, melyen az evangélium felolvasása után a plebánus megkapó szavakban csejtette az iskola fontosságát és a hitközség nevében meghatóan köszönte meg a nemes grófnak a sok áldozatot, melyek az oly annyira szükséges tanterem felépítését lehetővé tették. Nevezetesen az építkezéshez megkivánt összes ingyenes kőanyagot, a 20 évi amortizációs kölcsön kicszközölését, a kölcsön tartama alatt 100 korona évi törlesztési járulékot, a tanítói fizetés kiegészítéséhez 700 kor. államségély kijárultatását stb. Szintügy halálával köszönte meg dr. Klauz György püspöki irodáigazgató fáradozását. A szent-mise végzetével az összes jelenlevők körmenetileg az iskolaházhoz vonultak. — Itt a tanterem megáldása után, az udvar magasb pontján gróf Széchenyi Viktor szólt a jelenvoltakhoz s megragadó szónoklatával veséig hatott úgy a szülőknek gyermekeik nevelése, valamint a legénységnek mint a jó viselkedéséhez adott oktatásaival, hogy a hazának hasznos polgárai lehessenek. Szólt a tanteremről, a nemzeti nevelést és oktatást ajánlván figyelmükbe.

A temperamentumos szónoklat után felhangzott a himnus, melynek elhangzása után a körmenet „Nyujtsd ki m. nyújból” és „Boldogsasszony Anyánk” dalmala mellett visszavonult a templomba, hol a hálaadó Te Deummal a magasztos ünnepély vért.

Meghívó. A Székesfehérvári Keresztény Kereskedelmi Alkalmazottak Köre 1906. szept. hó 16-án (vasárnap) a Belvárosi Katolikus Kórhelyiségében és a Szent István-teremben a létesítendő könyvtár javára tekeversennyel, prólóg-, monológ-, szindarab és táncdal egybekötött zártkörű éjsz. mulatságot rendez, melynek műsora a következő: Tekeverseny 4 drb értékes nyereményárgyval. 3 dobás 20 fillér. 1. tárgy: Szalon kézi citera. 2. tárgy: Ezüst bot. 3. tárgy: 3 személyes tea-készlet. 4. tárgy: 2 üveg Magyar Cognac. — Prólóg. Előadja: Niedermayer István. — **Katonásan.** Vigjáték 1 felvonásban. Irtá: Andreánszky Jenő. — Monológ. Előadja: Káplán József. — Phloxera-felvonulás a hegyaljai szüretre és must-sátorhoz. — Kezdeté délután 5 órakor. Személyjegy 1 kor. 20, családjegy 2 kor. 50. Este 8 órakor kezdődik a tánc, ehhez a zenét Pozsár Lajos hírneves zenekara szolgáltatja. A konyhát Fekete Géza rendezi. Felülfizetések hirlapilag nyugtáztatnak.

— **A kivándorlók uttleveleinek kiállítása.** Gróf Andrassy Gyula belügyminiszter körrendeletet intézett a törvényhatóságokhoz, így Székesfehérvár városához is, amelyben utasítja az illetékes közeget, hogy a kivándorlók részére kiállítandó uttlevelek rovatát pontosan töltsék ki és főleg a személyleírás adatainak és a netáni különös ismertetőjelek lelkismeretes és pontos följegyzését ne mulasszák el, mert a hiányos uttlevek folytán igen sok kivándorlót a rendőrhatalóságok a továbbutazásban meggátoltak és toloncra szállították vissza illetőségi helyére. A kivándorlókra tetemes idő- és pénzvesztés hárulik az „uttlevelep” hiányos kiállítás folytán, miert is szigoruan utasítja az illetékes közeget a rendeletben foglaltak teljesítésére.

— **Köszönetnyilvánítás.** Fogadják mindazok, kik szereték hitvértáram elhunytával bekövetkezett súlyos csapásban a részvét, vagy megemlékezésnek bármely jelével vigasztalásomra szolgáltak, ez uton legőszintebb köszönetemet. *Micheller János* kir. törvényszéki irodáigazgató.

— **Halál egy csók miatt.** Ideje volna már a bucsukkal egybekötött falusi mulatságokat egyszer és mindenkorra szabályozni, mert ezek a mulatságok rontják az ünnepély vallásosságát, másrészt pedig előidézói a veres verekedéseknek, amelyek sok esetben gyilkossággal végződnek. A falusi legény azért varja a bucsu napját, hogy leigya magát és azután borgözös fejjel tamadjon ellentelére, hogy azzal a maga módja szerint, késsel, bottal revolverrel a kezében leszámoljon.

Tegnapelőtt bucsu volt a szomszédos Nadap községben. A bucsun nemcsak a községbeliek hanem a szomszédokból Sükörörol, Velencéről, Pakozdról is voltak. A sükörörok között ott volt Gruber András jómódu földmivesszaga is a feleségével. Gruber, aki mintegy ket evvel ezeltott tetemte el a feleséget, idösebb ember letére újból megnősült és egy szegény de szép leányt vett el feleségül A hazatársak, Jacara a kortülönbségnek eleinte jól eltek, de csakhamar sutogni kezdték a faluban, hogy a fiatal szemrevaló menyecske nem szereti öreges urat, hanem leánykori kelvességével van viszonya. Gruber András eleinte nem hitt a mende-mondának, de később személyesen gyözödt meg a szállongo hir valóságáról. Ettől kezdve férj és feleség között napirenden voltak a perkedések.

A nadapi bucsun az asszony talákozott kedvesével, egész délután vele táncolt és mulatott, figyelembe se véve öreg urat, aki többszor intette az asszonyt, hogy ne viselkedjen olyan feltünnő. Gruberne nem hajlott a szóra. Az öreg úgy érezte mintha fojtogatnak, látva az asszony csapodárságát. De túrt és hallgatott és nézte az asszonya jökedvét és szilaj tancát. Egyszer csak elsötétült az öreg előtt a világ, amikor meglátta, hogy felesége tánc közben megcsókolja a leányt, aki az asszony szivét rabolta el tőle. Azt sem tudja, mit tesz, előránjtja revolverét, a tancolók közé ugrik és kétszer ráló az asszonyra. Grubernek felsikolt és halva esik táncosa karjai közé. Mindkét lövés talalt. Az egyik golyó az asszony fejét érte, a második pedig szivét furta keresztül.

Gruber András tettének elkövetése után önként jelentkezett a csendöröknél, akik megvasalva hozták Székesfehérvárra a kir. ügyészség fogházába.

— **A Simor-utca rendezése.** A Simor-utca nyugoti oldalának csatornázására kiirt pályázat folyó hó 15-én deléltől járt le. A munkalotok elnyeréséért hármán pályáztak: Péntes Imre és Fröschl János építömesterek továbbá Schneider Adolf betonözömester. A munkalotokat Péntes Imre nyerte el, aki a kikialtási árból 12,1 % engedményt tett. Fröschl János 6%-ot, Schneider Adolf pedig semmit sem engedett.

— **Köszönetnyilvánítás.** Mindazok, kik feledhetetlen Mariska leányomnak temetésén részt vettek, ravatalára koszorút, csokrot helyeztek, vagy fájdalomlati részvétük nyilvánításával enyhíteni iparkodtak, fogadják ezuton soha meg nem szünnő hálnak és köszönetünk nyilvánítását. *Szir-kovics András* és családja.

— **Új orvos.** Dr. Koroncay József, egyetemes orvos, sebész-operateur és fogorvos, képesített k. iskolai egészségstan tanár rendelését Nádor-u. 7. szám alatt megkezdte.

— **Anyakönyvi kinevezések.** A miniszter Brandt Dezső seregélyesi községi jegyzőt a seregélyesi anyakönyvi kerületben anyakönyvvezetővé nevezte ki. — Anyakönyvvezetővé kinevezettek a füleai anyakönyvi kerületben Veszelyi József községi irnok, — az adonyi anyakönyvi kerületben pedig Pável Nándor segédjegyző.

— **Biciklitolvaj fodrászsegéd.** Kovács Dénes móri lakosnak a napokban ellopták 180 korona értékű kerékpárját. A károsult feljelentésére a csendőrség megindította a nyomozást, melynek során kiderült, hogy a tettes Szinával József ottani fodrászsegéd volt, aki a kerékpárt Székesfehérvárott 30 koronaért elzalogosította. A tolvaj fodrászsegéd ellen megindult az eljárás.

— **Figyelmeztetés.** A mióta az Iskola-utca aszfalttal van burkolva, rajta a kocsiforgalom nagyon megnőtt, mi az iskolás gyermekek testi épségét veszélyezteti. Mivel a forgalom mérséklésére mindezekig semmiféle intézkedés sem történt, emberies érzéstől indítva ajánlom a belvárosi elemi fútskolába járó tanulók szüleinek, hogy gyermekeiket felöltöttek kíséretében küldjék az iskolába. *Wagner Antal*, vezetőtanító.

— **Bántalmazott éjjeli ór.** Szakács József pusztazámori éjjeli ór a napokban éjjeli körúti alkalmával betért a nagyvendéglőbe. Alighogy belépett az ajtón Szabó Nándor ottani lakos rátámadt és ezen szavakkal: Éjjeli örnek nem a korcsmbán, hanem az utcán a helye, — kidobta az utcára. Amikor Szakács újból vissza akart térni, hogy Szabótól magyarázatot kérjen, ez egy bottal agyabafőbe verte, úgy hogy az vértől borítva tért haza lakására. Szabó Nándor ellen hatóság elleni erőszak címén megindult az eljárás.

— **Véres verekedés Urhidán.** Hegedüs István urhidai lakos a napokban egy izsakszentgyörgyi ismerősével betért Gazdag Pál vendéglőjébe. Alig hogy helyet foglaltak az egyik asztalnál János István 24 éves legény késsel kezében rájuk támadt és Hegedüs Istvánt mellbeszurta. Hegedüs, kinek a kés tüdejét is átjárta, eszméletlenül összeesett és jelenleg élet-halál között lebeg. János Istvánt a csendörök letartóztatták és bekisérték a helybeli kir. ügyészség fogházába.

— **Vesztett ebmarás.** A napokban Heimer Bernát 10 éves móri pásztorfiút egy veszett eb megmarta. A megdühödött állatot kiirtották, a megmárt fiút pedig a budapesti Pasteur intézetbe szállították védoztás végett.

— **Elfogott szédelő.** Knechtberger Lajos huszonkét ízben büntetett egyén főerdésznek adta ki magát és bejárta a Dunántúlt, azon a címen, hogy fiát a magyar nyelv tanulása céljából ellátásba akarja adni valahova, egész sorozatát követte el a csalásoknak. Helyben Keller Gyula nyugalmazott tanító, Sárkeresztessen pedig Babay Kálmán ev. ref. lelkesít csapta be. Dehát addig jár a korszó a kutra míg el nem török. Knechtberger Lajos, aki csalásai közben Richter Lajos, Kittler, majd Virág Ede nevéken szerepelt, legutóbb Alcsuton tünt fel, ahol Balog János vendéglőt csapta be hasonló módon, azután megugrott a községből. Az alcsuti csendőrök azonban elfogta a soknevű urat és tegnap délután megvasalva kísért Székesfehérvárra. Knechtberger Lajos jelenleg a rendőrség foglya.

— **Csendélet.** Babrányi József előzszállási lakos a napokban az országuton hazafelé igyekezett lakására. Amint az előszállási szőlők között elhaladt négy előtt ismeretlen egyén megtámadta, a földre tette, vas mérlegkörtékkel agyabafőbe verték, majd kettő a támadók közül kést rántott; az egyik hátba, a másik pedig ágyékba szurta. Babrányi József eszméletlenül maradt a támadás színhelyén. — Ugyanigy járt Rurkovicz Ferenc szintén előszállási lakos, akit a mezőn támadott meg szintén négy ismeretlen egyén. Rurkoviczot mellbeszurta a támadók egyike. A bántalmazottak feljelentésére a csendörök megindították a nyomozást és kiderítették hogy a tettesek Márkovicz Antal, Horváth József, Grábecz József és Grábecz Antal, mindannyian büntetett előéletű hercegfalvi lakos legények voltak. A négy jómadarat a csendörök letartóztatták és bekisérték a helybeli kir. ügyészség fogházába. Babrányi József állapota oly súlyos, hogy életben maradáshoz nagyon kevés a remény.

— **Tűz Bicskén.** Hatalmas tűz pusztított a napokban Bicskén. Belóvics András földmivesszaga udvarában kigyuladt egy szalmakazal, amiktől az istállóépület majd a lakház is tüzet fogott és teljesen leégett. Ezenkívül nagymennyiségű gabona, bútorok és gazdasági felszerelések lettek a lángok martalékává. Belóvics kára körülbelül 2000 korona. A lángok a szomszédok házát sem kímélték meg Varga Ferenc istállóépülete és takarmánykészlete 712 korona, Willing István lakóháza 680 korona értékben lett a tűz martalékává. A megjött tűzvizsgálat megállapította, hogy a tüzet Belóvics András gyermekei támasztották gyufával való játék folytán. A kár egy része a biztosítás révén megtérül.

— **Zongorahangoló.** Novák József, elsőrendű fővárosi konzert zongorahangoló, állandó lakását Rákóczi-utca (regi Kórház-utca) 17. sz. alá tette át. Elvállal hangolásokat helyben és vidéken a normális árakon.

— **Ismeretlen betörők.** Kellemetlen meglepetésre ébredt a napokban Mózer György Sárbogárdhoz tartozó Őrs pusztai lakos, vendéglős. Éjnek idején eddig ismeretlen tettesek feltörték a vendéglő udvarán álló jégvermet és onnan 36 üveg sört, továbbá egy leölt sertés húsát ellopták. A tettesek valószínűleg kőbor cigányok voltak. A csendőrök megindították a nyomozást, de ez ideig nem vezetett eredményre.

— **Tolvaj asztalossegéd.** Kaikutz Mihály nagyszaberi illetőségű asztalossegéd Fűrész Mihály sárbogárdi asztalosmesternél volt alkalmazásban. Kaikutz a napokban gazdája távollétében betört annak lakásába, ellopta duplafedelű ezüst óráját, revolverét és több rendbeli ruháját és megszökött. Fűrész Mihály a betörő segéd ellen jelentést tett a csendőrségnél. A nyomozás megindult és a tettest sikerül még a község határában elfogni. Kaikutz Mihályt bekísérték a helybeli kir. ügyészség börtönébe.

Iskolaügyek.

Azt hisszük, hogy iskoláink mizériái nem soká maradhatnak megoldatlanul. A sebek annyira égetők, a baj annyira nyilvánvaló, hogy lehetetlen lesz műhalogatással soká takargatni. A város közönsége, maguk a közgyűlés tagjai, a kiknek szavazatán a gyógyítás cselekménye mulik, általánosan óhajtják a helyzet szanálását s a hatóság — a mint egyre nyilvánvalóbbá válik — nem lesz képes soká föntartani a mesterséges torlaszokat.

A tegnapielőtti iskolaszéki ülésen ismét szóba került a Deák Ferenc-utcaiban építendő új iskola ügye. Személyeket nem akarunk az ügyvel kapcsolatba hozni, de az elkeseredés oly elemi erővel tört ki, mint a mely a lelkek forrongásának legtüntetőbb jele. Valaki — még pedig igen tekintélyes polgára városunknak — valóságos komédiának nevezte azt az eljárást, a mit a mérnöki hivatal ezzel az iskolával s tervezéseivel folytat. Négy-ötfele terv került már szőnyegre, de egyik sem volt olyan, a mellyel komolyan foglalkozni lehetett volna. A legutóbb beadott terv — egy nyolc osztályú elemi iskola tervezete — első tekintetre megnyerte a laikusok tetszését. Ez a tetszés azonban csak az első tekintetű volt. A mikor a mérnöki hivatal tudat adta, hogy az épület kerek 149 ezer koronába kerül (csodáljuk, hogy a filléreket is nem írták hozzá) a lelkesedés lelohadt s általános lett a meggyőződés, hogy ily óriási összeg egy iskolaépületre horribilisen nagy, különösen akkor, mikor ezzel az iskolával az építendő új iskoláknak csak az első láncszemét látjuk. A szakértő hozzászólás, mely a költségvetés realitását akarta felülbírni, csodálkozva jelentette fennakadását, a mennyiben sehol a falak vastagsága, a termek magassága jelölve nem volt s a terv nem egy szarvashibával ékeskedett, a mennyiben vannak rajta termek ajtó, ablak nélkül s a mi egy modern épületnél pl. szintén szükséges, a pincéről teljesen megfeledkeztek. Ezért sorozta az iskolaszék emített tagja az egész tervet a komédiák sorába, a mely szerinte csak arra való, hogy az ügy egyik bizottságtól a másikhoz sétáljon, a míg egy-két esztendő elmulik, s a tanfériak évről-évre tördelhetik a kezüket az iskolák tulzsufoaltsága miatti kétségbeesésükben, a melyet azonban a nemes város intézősége siet legkevésbé orvosolni.

A statisztika, a melyet a legutóbbi beírások tárnak élénk, szomoruan kétségbejött szinben tünteti fel iskolauügyeink állapotát és sürgetve int a minél gyorsabb segítségért.

Ime az adatok, melyek a hely nagyságát, az osztályokban elférő gyermekek számát s az ugyanoda beírottakét jelzik:

	elfér	beíratott
Belvárosi fiúiskola	I. 40	61
	II. 60	74
	III. 60	69
	IV. 60	63
	220	267

Belvárosi leányiskola.	I.	50	41	
	II.	60	56	
	III.	60	56	
	IV.	63	50	
		233	203	
Palota-utca-I. ker.	I.	60	79	
	II.	55	76	
	III.	80	115	
	IV.	50	79	
		245	339	
Selyem-utcai iskola	I.	80	64	
	II.	80	73	
	III-IV.	80	130	
	V-VI.	80	45	
		360	312	
Tóvárosi iskola	I.	80	100	
	II.	60	100	
	III.	55	82	
	IV.	50	88	
	60	70		
Lövöldei pótosztály		305	440	
	I.	70	115	
	II.	55	71	
	III.	55	70	
	IV.	65	79	
		245	335	
Olaj-utcai iskola	I.	70	131	
	II.	75	122	
	III.	80	115	
	IV.	80	128	
		305	496	
Zámoly-utcai fiúiskola	I.	80	73	
	II.	50	69	
	III.	50	49	
		180	191	
Ezredéves iskola	IV.	80	55	
	IV.	80	50	
	V.	80	89	
	VI.	80	89	
			320	283
			195	203
Óreg-utcai leányiskola	I.	70	68	
	II.	65	68	
	III.	60	67	
		195	203	

Vagyis összesen elfér az elemi iskolák osztályaiban 2573 tanuló s beléjük zsufoáltak 3067 tanuló. 494-gyel többet mint a mennyi egészségügyileg, fizikailag és moráliter elfér. A legszánandóbb helyzetben az Olaj-utcai iskola van, mint a melyben a tanulók száma majdnem kétszerese a normális számnak.

E statisztikai adatok egyszersmind a mellett is tanuskodnak, hogy míg a felsőváros lakossága a szaporodás tekintetében állandó fogyatkozásra tesz tanúságot, a Viziváros lakossága évről-évre rohamosan gyarapodik, a minek alapját a Szőlőhegy táján rohamosan szaporodó külteki építkezéseknek tudhatjuk be. S ez az állapot, a mint a jelek mutatják, évről-évre rosszabbodást fog mutatni.

Hogyan kíván ezen a bajon segíteni az iskolaszék?

Az Olaj-utcai, valamint a Rákóczi-utcai iskola első osztályait kettéválasztja s a flugyermekeket bevezényli a belvárosi iparosiskola két tantermébe. (Szerintünk elég volna, ha a Rákóczi-utcai iskola 30 s az Olaj-utcai iskola 40 növendékét helyeznék át a belváros területére. A másik osztályt esetleg egy másik zsufoolt osztály növendékeiből töltenék meg.)

(Mennyivel jobb lett volna s talán már az idén is sikerülhetett volna a terv, ha az Olaj-utcai iskolánál 4 parallel osztályt épített volna a város. Szakértő építők szerint megfelelő termetek 5000 koronájával lehet építeni. A 4 osztály nem került volna többé 20000 koronánál. Hely van hozzá bőven elegendő. A törvényhatósági bizottság háta nem borsóztott volna tőle s legalább 1—2 évre csend és nyugalom volna, míg a Deák-Ferenc-utcai iskola, — igaz — modern, de másfél száz ezer koronás költsége — meggyőződésünk szerint — még évekig fogja a hatóság fejét fájdítani.)

Ennyit az iskolamizériákról.
Dr. Lauschmann Gyula tb. főorvos, az iskolaszék legutóbb megválasztott tagja az ülés elején letette az esküt. Dr. Lauschmann Gyula,

ki társadalmunk minden terén, különösen pedig az irodalom és tanügy területén annyi kiváló érdemet szerzett eddig, — meg vagyunk győződések, hogy az iskolaszéknek egyik legértékesebb tagja lesz, mint a kinek ügybuzgósága, sokoldalú tapasztalatai és nemes ambíciója iskolatagjainknak csak emelésére szolgálhat.

Egyebekben az iskolaszéki elnök örvendetes hírt hozott az iskolaszék tudomására, a mennyiben a kultuszminiszter a felsőbb leányiskola tanárainak fizetését 2000 koronára hajlandó kiegészíteni, ha ez iránt az illetékes hatóság hozzá megkeresést intéz. Az iskolaszék természetesen örömmel járult az indítványhoz s örömmel látja, hogy 1000 koronás fizetésre megválasztott tanerői egyszerre 2000 koronát kapnak az állam jóvoltából.

Az iskolaszék tudomásul vette, hogy az elemi iskolákhoz helyettesítésre önként ajánlottak Öbert Margit és Rieder Andrea okl. tanítónők, a kik közül különösen az utóbbiban egy elsőrendű képesítéssel bíró kiváló tanerőt nyer az iskola.

Anyakönyvi statisztika

1906. szeptember hó 1-től szeptember hó 15-ig.

I. Születés.

Született: 14 törvényes fiú, 16 leány; törvénytelen fiú: 0, leány: 0; halva született törvényes fiú: 0; leány: 0 törvénytelen fiú: 0; leány: 0. — Összesen: 33.

II. Halálozás.

Elhalt: 19 fiú, 18 nő. Ezekből 7 éven aluli: törvényes fiú: 6, leány: 5, törvénytelen fiú: 3, leány: 0; 7 éven felüli fiú: 10, nő: 13. — Összesen: 37.

E szerint a halálozás a születést 4-gyel mulja felül.

Elhaltak: Kaviak Alojzia r. k. 26 napos, Palotai-utca 47 sz. — Horvát Károly, ev. ref. önálló szabó 36 éves Szt. Gy. kórház. — Máhr Julianna r. k. 4 hónapos Óreghegy 488. sz. — özv. Valigora Károlyné, Orosz Erzsébet ev. ref. 65 éves Szárca-utca 3 sz. — Schmidt Antal, r. k. 2 hónapos, Horváth István-u. 10 sz. — Somogyi János ev. ref. földm. napsz. 70 éves, Szt. Gy. kórház. — Pittmann György r. k. kocsis 87 éves, Szt. Gy. kórház. — Veszlói Ferenc r. k. 4 éves Sz.-járdány kórház. — Szabó István r. k. 16 hónapos, Színház-u. 2 sz. — Németh Erzsébet r. k. 12 éves Szed-u. 37 sz. — özv. Sulman Jánosné, Báborháy Mária, r. k. 69 éves Széchenyi-u. 28 sz. — Szabados, utóneve nincs, r. k. Ösz-u. 22. sz. — Rónai Ilona r. k. 2 órási Színház-u. 2 sz. ifj. Juhos Ferenc r. k. ktsbirtokos Jancsár-u. 18 sz. — Sórecz László r. k. 3 hónapos. Szömörce-u. 10 sz. — Mikosévits László r. k. jegyző, 53 éves, Szt. Gy. kórház. — Burdulia Vazul, cs. kir. udvari szolgáló r. k. 60 éves Szt. Gy. kórház. — Huszár József r. k. 10 éves Szt. Gy. kórház. — Stahl Julianna Erzsébet r. k. 8 hónapos Jancsár-u. 13. sz. — Tóth Endre r. k. cs. kir. hadapród novendék, 17 éves Sas-u. 2. sz. — Rábaközy Margit, r. k. 1 hónapos, Ösz-u. 26 sz. — özv. Családi Vendélné, Egyházi Terézia r. k. 42 éves Szt. Gy. k. — Márkus Istvánné, Fülletlen Lidia ev. ref. 70 éves Szt. Gy. k. — Rónai Istvánné, Reiman Laura r. k. 48 éves Budai-u. 27 sz. — Slesinger Ernőné, Deutsch Róza, 23 éves Jókai-u. 12 sz. Aschenbrenner Károly r. k. 15 hónapos Zámoly-u. 28 sz. — Szirkovics Mária r. k. 17 éves, Megyeház-tér 0 sz. — özv. Vizer Jánosné, Hambaigó Erzsébet r. k. 61 éves Tobak-u. 9 sz. — Vieger Anna r. k. 7 éves Olaj-u. 56 sz. — Szabó György r. k. 29 napos Óreg-u. 9 sz. — Bajor József r. k. 8 hónapos Salétrom-u. 2 sz. — Albert Rozália ev. ref. 38 éves, Szt. Gy. kórház. — Micheller Jánosné, Suszter Mária r. k. 43 éves Palotai-u. 11 sz. — Balog Julianna r. k. 1 órási Sörpince-u. 13 sz. — Krencz Mihály r. k. csizmadia tanonc 18 éves Szt. Gy. k. — Pfann Ede r. k. imok, 64 éves József-u. 10 sz. — Bognár István, r. k. 6 éves, Szed-u. 77 sz.

Nihirdetés.

Szalay Károly takarékpénztári könyvelő és Schleiber Mária, Sz.-fehérvár. — Muskovits József földm. napsz. és Dominik Rozália, Sz.-fehérvár. — Kis Gábor, fűtő fürdőben, Schusztler Julianna, Sz.-fehérvár. — Jány Antal lakatos, Viderspon Rozália Margit Sz.-fehérvár. — Ágoston István, kömivességű özv. Ágoston Lászlóné, Tóth Mária, Sz.-fehérvár. — Ladovits Antal földm. napsz., Gazdag Mária Sz.-fehérvár. — Bencez József kőfestő festőgyárban, Csillag Katalin, Sz.-fehérvár. — Szűcs Szabó György ktsbirtokos és napsz. Kálmán Anna, Sz.-fehérvár. — Németh István pincér, Fishl Etelka Sz.-fehérvár. — Máté József földm. napsz. Lendvai Teréz, Sz.-fehérvár. — Dénes Sándor mozdonyvezető, Károlyváros és Sinkovics Dragiera, Károlyváros. — Langmár István, kömivességű és Szép Katalin Sz.-fehérvár.

Több oldali felszólításra van szerencsém a n. é. közönséggel tudatni, hogy hetenkint csütörtök, péntek, szombat és vasárnap a felvételeket személyesen eszközlöm. Szigeti és Társa fényképész, Székesfehérvár. Kossuth-utca 9. sz.

VÁSZON-ÁRUHÁZ MEGNYITÁS!

Van szerencsém a nagyérdemű közönség becses tudomására hozni, miszerint Székesfehérvárott, a Barátok épületében (azelőtt Özv. Hanel Antalné-féle üzlethelyiség) egy a mai kor igényeinek megfelelő

Vászon-üzletet

nyitottam, raktáron tartok nagy választékban elsőrendű Szepességi, Liptószentmiklósi és Rózsahelyi vásznak és sifonokat, Damask ág- és asztalneműk, kávé terítékek, fehér és színes vászon-zsebkendők, törülközők, törölkendők, kanavásznak, pique, zsinóros atlasz és jól mosható divatos színes parget, egy a legfinomabb ing- és blúz-zefireket. Továbbá dísz választék ág- és asztalterítők, ablakfüggönyök, szőnyegek, háziilag készült paplanok, matrac-szövetek és rolettavásznakban.

Menyasszonyi, gyermek-, esecsemő-kelengyék és úri fehérneműk a legegyszerűbbtől a legdizsesebbig készíttetnek.

Elsőrangú összeköttetésem következtében azon kellemes helyzetben vagyok, hogy nagyra becsült vendémnek mindenkor a legjobb, legfrissebb árut a legelőnyösebb árban számíthatom.

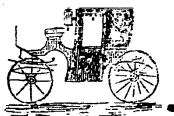
Vállalatomat szíves jóindulatukba ajánlva

Kiváló tisztelettel

Sövegjártó Jánosné,

torvényszéki bejegyzett céglapjónos.

Ugyanitt egy tanuló felvétetik.

KOCSIFÉNYEZŐ és NYERGES

üzletemet a n. é. közönség b. figyelmébe ajánlom.

Raktárt tartok mindennemű ruganyos hintókból és különböző üzleti kocsikból. Javításokat a leggyorsabban és jutányos árban készítek.

Hirtling Pál kocsigyártó,

Székesfehérvár, Tolnai-utca 16.

COOK és JOHNSON amerikai

Patent

Tyukszem-gyűrűje

(törv. védve)

ma az egyedüli szer. mely a kínos tyukszemfájdalmat azonnal megszünteti és a tyukszemet kiirtja.

A világ legjobb szere!

Minden vevőnek ajánlható.

1 darab ára 20 fillér, 6 darab 1 korona.

Kapható Székesfehérvárott:

Czollner Vince, a Magyar Korona,

Lukács Lajos, a Fekete Sas,

Mrich Viktor, az Órangyal,

Takácsi Nagy József, az Isteni Gondviselés,

Pásztor Sándor, a Szent István,

Say Rudolf özvegye, a Szent Háromsághoz

címzett gyógytárakban.

Székesfehérvári első Butorraktár

Sas-utca 6. szám,
a „Fekete sas” szállodával szemben.

Van szerencsám a n. é. helybeli és vidéki közönségnek a már 40 éve jó hírben álló saját készítményű

kárpitos és asztalos BUTORAIMAT

nagy választékban, szilárd és izlésteljes kivitelben, pontos kiszolgálás és jutányos árakban ajánlani.

Nemkülönbön e szakmákban vállalkozom kívánatra külön rajzok szerint elkészítendő mindennemű kárpitos és asztalos munkákra helyben és vidéken.

Teljes tisztelettel.

Füstér Imre.

Hirdetéses jutányos áron felvétetnek a kiadóhivatalban. Szt-István-tér 1. Székesfehérvár.

Megrendelhetők:

Névjegyek, meghívók, eljegyzési és esketési tudósítások, számlák, címkek és levelpapírok borítékokkal.

Árjegyzékek, körlevelek, hirdetések és falragaszok.

Evi jelentések, mérlegek, kimutatások, hivatalos nyomtatványok és gyászlapok.

Rovatolt táblázatok számadásokhoz és nyilvántartásokhoz.

Rúpiratok, füzetek, könyvek, folyóiratok, nagyobb művek stb.

Allami és magánhivatalok részére szükséges mindennemű nyomtatványok; továbbá hivatalos levél- és okmányborítók minden alakban stb.

EGYHÁZMEGYEI KÖNYVNYOMDA

SZÉKESFEHÉRVÁROTT,

☒ KOSSUTH-UTCA 11. SZ. ☒

Készít a legfinomabb kivitelben minden néven nevezendő

könyvnyomdai munkákat

tisztán és eszesen, a leg-

☒- jutányosabb áron. ☒

Raktáron tart:

Keresztelési, bérmentési, eljegyzési, esketési és halálhíradási anyakönyvi ivatek; továbbá alapítványi és templomszámadási ivatek merített papíron.

Keresztelési, esketési és halálhíradási anyakönyvi kivonatokat.

Templomszámadási jegyzőkönyveket, iktató- és postakönyveket.

Elbocsátó leveleket, eljegyzési bizonyítványokat, családi értesítőket, keresztelési kivonatokat.

Misealapítványi leveleket. Bérmentéseket stb.

A könyvekhez szükséges nyomtatványok tetszés szerint fűzve, kötve vagy ezek nélkül szállíthatnak.

KRONSTEINER KÁROLY

Cs. k. oszt. szab.

Homlokzat-festékek.

Viharmentes. Mészben oldható, épületek mázolására. 49 árnyalatban, kilója 24 fillértől feljebb.

1 kiló elegendő 10 négyzetméternek kétszeri mázolására.

Bécs III. U.
Hauptstrasse 120.
Magy. kir. szab.

Mosható mázolások.

ugymint zománc, homlokzaffesték, száraz és lapidonfesték, pép-nemű, 50 árnyalatban, vízben mosható, egyszeri bevonásra fed, színét nem hagyja.

Költségar négyzetméterenkint 5 fillér. Meglepő siker.

Kimerítő prospektusok és mintalapok ingyen és bérmentve.

Nyomatott az Egyházmegyei Könyvnyomdában, Székesfehérvárott.